

DOI: <https://doi.org/10.18524/2519-2523.2025.20.344137>

УДК 94(477)

**SECOND ALL-UKRAINIAN
SCIENTIFIC CONFERENCE
ON THE OCCASION OF
THE 610TH ANNIVERSARY OF
THE FIRST WRITTEN MENTION OF
THE CITY OF KOCHUBIYIV:
“KOCHUBIYIV–
KHADZHYBEY–ODESA”
(ODESA, MAY 23–24, 2025)**

Oleg Melnyk

PhD (History), Associate Professor
Department of Philosophy, History, and Political
Science, Odesa Polytechnic National University
1 Shevchenko Ave, Odesa, 65021, Ukraine

ORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0006-2033-1271>E-mail: melnik@op.edu.ua

Citation:

Melnyk, O. (2025) Second All-Ukrainian scientific conference on the occasion of the 610th anniversary of the first written mention of the city of Kochubiyiv: “Kochubiyiv–Khadzhybey–Odesa” (Odesa, May 23–24, 2025), *Chornomors'ka mynuvshyna: transactions of Department of Cossack History in the South of Ukraine*, 20, pp. 193–195.

Submitted: 10.10.2025.

**ДРУГА ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
З НАГОДИ 610-РІЧЧЯ
ПЕРШОЇ ПИСЬМОВОЇ ЗГАДКИ
ПРО МІСТО КОЧУБІЙВ:
«КОЧУБІЙВ–
ХАДЖИБЕЙ–ОДЕСА»
(ОДЕСА, 23–24 ТРАВНЯ 2025 р.)**

Олег Мельник

кандидат історичних наук, доцент
кафедра філософії, історії та політології,
Національний університет «Одеська
політехніка».

просп. Шевченка, 1, м. Одеса, 65021,
Україна

ORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0006-2033-1271>E-mail: melnik@op.edu.ua

Цитування:

Мельник О. Друга Всеукраїнська наукова конференція з нагоди 610-річчя першої письмової згадки про місто Кочубіїв: «Кочубіїв–Хаджибей–Одеса» (Одеса, 23–24 трав. 2025 р.). *Чорноморська минувшина* : зап. Від. історії козацтва на півдні України: зб. наук. пр. / за ред. В. А. Смолія. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2025. Вип. 20. С. 193–195.

Отримано: 10.10.2025 р.

0,15 д.а.

23–24 травня 2025 р. в залі Музею української книги Комунальної установи «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М. С. Грушевського» в офлайн та онлайн-режимі відбулася Друга Всеукраїнська наукова конференція «Кочубіїв–Хаджибей–Одеса» з нагоди 610 річниці першої згадки про місто Кочубіїв.

Конференція відбулася після 19 травня 2025 р. — ювілейної дати 610-річчя першої згадки про місто Качібей в історичних джерелах.

Організаторами конференції виступили: кафедра філософії, історії та політології Інституту гуманітарних наук Національного університету «Одеська політехніка», кафедра історії України та спеціальних історичних дисциплін факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, Перший міжрегіональний територіальний відділ Українського інституту національної пам'яті, Одеська обласна універсальна наукова бібліотека

ім. М. С. Грушевського, Громадська організація «Політично-демократичний розвиток», Громадська організація Veterans HUB ODESA Group. На конференції було заслухано 52 доповіді.

На Пленарному засіданні поза програмою виступив Середя Олександр, к.і.н., доцент кафедри історії України, Південноукраїнський Національний Педагогічний Університет ім. К. Д. Ушинського з доповіддю. «Ходжабей в османських документах». Також на Пленарному засіданні виступили професори Андрій Красножон, Тарас Гончарук, Віктор Савченко, Микола Михайлуца, а також доктор мистецтвознавства, доктор психології Амчиславський Едуард з Нью-Йорка, США та його співавтор журналіст Олександр Галяс.

Крім Пленарного засідання робота конференції проходила за такими секціями: 1) Історіографія та джерела з історії міста; 2) Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток міста; 3) Видатні постаті в історії міста; 4) Філософські, культурологічні та національні особливості Півдня України; 5) Особливості розвитку етнічних та релігійних спільнот Півдня України; 6) Інформаційні технології під час війни в процесі деколонізації міста, що значно збільшило крос-культурний характер конференції.

Масштабність ювілейної згадки про місто та багатоплановість виступів зумовили як поширену географію доповідачів від робітників бібліотек та освітніх закладів до науковців професорів і доцентів ЗВО, до здобувачів вищої освіти, які роблять свої перші кроки в науці. Значний інтерес на Пленарному засіданні викликали доповіді: Гончарука Тараса «Дослідження минулого Хаджибея (Одеси) XV–XVIII ст. вченими незалежної України: виявлені історичні факти та актуальні напрямки досліджень», Красножона Андрія «Результати археологічних досліджень на Приморському бульварі в 2020–2021 рр.», Савченко Віктора «Одеса салонна 1815–1830 рр. Феномен українського провінційного життя», Михайлуци Миколи «“Морська” складова наукового життя професора Олійника Миколи Васильовича (до 100-річчя від дня народження)»; Амчиславського Едуарда Борисовича, Галяса Олександра «Як одесити та одеситки підкоряють світ у XXI столітті: маловідомі історії».

На секціях слід відзначити виступи Луняка Євгена, доктора історичних наук, капітана ЗСУ (Збройні сили України) Роль козаків у захопленні Хаджибея (1789) у висвітленні Габріеля де Кастельно; Мирошниченко Віктора, голови циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін, викладача-методиста (ВСП «Одеський технічний фаховий коледж ОНТУ») «Українське питання» в полеміці професора Новоросійського університету І.А. Линниченко та представників українського руху; Сізоненко Сергій доктора філософії у галузі менеджменту, молодший науковий співробітник (Державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень. Національної академії наук України» – Відділ інтеграції науки, освіти та бізнесу / ГО «Політично-демократичний розвиток») 65 років розквіту та суспільно-політичного розвитку Одеси 1789–1854 роки; Іваніченко Лілії, кандидата історичних наук, доцента (Одеський національний медичний університет) Перші парові млини Одеси (к. 40-х – 60-ті рр. XIX ст.): історія розвитку; Біліченко Лідії, здобувача третього рівня вищої освіти (Чорноморський національний університет імені Петра Могили) Медико-санітарна діяльність румунської окупаційної адміністрації в Одесі (1941–1944 рр.); Яцун Надії, головного бібліографа (Одеська національна наукова бібліотека) Юхим Фесенко і Одеська «просвіта»: видавнича співпраця у творенні українського культурного простору (за матеріалами ОННБ); Черненко Катерина Григорівна, зав. відділом краєзнавчої літератури і бібліографії (Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського), Агеєнко Сергій, краєзнавець, голова Овідіопольської місцевої організації НСКУ Життєвий шлях історика Одеси В. О. Яковлева (1840–1896). В 5 секції цікавими були повідомлення Жарких Володимира, доктора філософських наук, професора (Національний університет «Одеська політехніка») Прагматична ідентичність філософії Одеси; Афанасьєв Олександра, доктора філософських наук, професор (Національний університет «Одеська політехніка») Особливості одеського гумору; Подкупко Тетяни, кандидата історичних наук, доцент (Одеський національний медичний університет) Козацький слід у міфах та легендах Одеси; Кінки Станіслава, старшого науковий співробітник (КУ «Одеський історико-краєзнавчий музей») Громади, об'єднання та благодійні товариства балтійських народів в Одесі на початку XX ст.; Федорової Алли, кандидата історичних наук, доцента (Національний університет «Одеська політехніка») «Чи липовани – це українці»:

свідчення В. Мошинського про липован Південної Бессарабії; Петрової Наталії, кандидата історичних наук, доцент, заступник декана факультету історії та філософії з наукової роботи (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) «Тут буде полігон: етнічні спільноти Буджака в горнилі тоталітарного режиму (на прикладі комплексу Фрумушика-Нова)»; Музичко Олександра, доктора історичних наук, доцента (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) «Молодь проти імперій: успішні деколонізаційні проекти в Одесі початку ХХІ століття»; Амельченко Юліани, директорка КУ «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М. С. Грушевського», заслужений працівник культури України, Сорокіної Ксенії, історикині, провідної бібліотекарки відділу соціокультурної діяльності КУ «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М. С. Грушевського» з доповіддю «Підтримка процесів дерусифікації, декомунізації та деколонізації на півдні України: досвід КУ «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека».

Під науковим керівництвом Федорової Алли на краєзнавчі теми виступили здобувачі вищої освіти: Бершадський Тимофій Одеський трамвай: історія розвитку; Харламов Олександр Палацова архітектура центральної частини Одеси: історія та сучасність; Томчишин Георгій Історичний розвиток Хаджибея: від османської фортеці до імперської Одеси; Макаров Дмитро Другий Християнський цвинтар Одеси: постаті, архітектура, пам'ять поколінь. Також, виступили здобувачі під керівництвом доцентів Мельника Олега, Рибки Наталії та інших.

В завершальному слові Голова оргкомітету, к. і. н., доцент кафедри філософії, історії та політології Національного університету «Одеська політехніка» Мельник Олег нагадав про місце Першої наукової конференції «Качібей–Хаджибей–Одеса» в процесі деколонізації України та роль Другої наукової конференції в процесах деколонізації історичної свідомості.

Необхідно зазначити, що робота секцій постійно переривалася ракетним обстрілом міста Одеси, тому частину доповідей доводилось слухати в бомбосховищі, як шуткували доповідачі, – «Ворогам наша конференція не до вподоби, значить робимо велику справу!». Велика подяка колективу бібліотеки за можливість провести цю конференцію, а також Громадській організації «Політично-демократичний розвиток» та особисто депутату Одеської районної ради Сергію Сизоненку за допомогу в проведенні конференції та публікацію збірки тез конференції. Збірка конференції доступна як в електронному форматі так і надрукована.